

PROSJEKTPLAN

Bedre vannkvalitet i Hålandsvatnet

Kort beskrivelse av prosjektet.

Prosjekt «Bedre vannkvalitet i Hålandsvatnet» er et 3-årigt samarbeidsprosjekt mellom Statsforvalteren i Rogaland, Stavanger kommune, Randaberg kommune, Stavanger bondelag og Randaberg bondelag. Etter endt prosjekt skal det være satt i gang nok mobilisering og tiltak til å snu den negative utviklingstrenden av vannmiljø, slik at vi på sikt kan oppnå god økologisk tilstand i Hålandsvatnet. Prosjektet skal også resultere i en tiltaksplan for årene videre etter endt prosjektperiode.

Prosjektet er delt inn i fire; Landbruk, Avløp, Natur og Friluftsliv, og Innsjøinterne tiltak.

For å nå de ulike prosjektmålene er det en forutsetning at et forpliktende partnerskap eier prosjektet. Partnerskapet må også sette av tilstrekkelige ressurser til overvåking og kvalitetssikrede forbedringstiltak, også etter endt prosjektperiode.

Stavanger, vedtatt 6.3.23, revidert 19.12.23

Prosjektansvarlig:

Monica Dahlmo
Landbruksdirektør
Statsforvalteren i Rogaland

Prosjektleder:

Margit Reiersen
Rådgiver
Statsforvalteren i Rogaland

Innhold

1. MÅL OG RAMMER.....	3
1.1 Bakgrunn.....	3
1.2 Effektmål	4
1.3 Resultatmål for hovedprosjekt.....	4
1.4 Resultatmål for aktuelle delprosjekt	5
1.4.1 Delprosjekt Landbruk.....	5
1.4.2 Delprosjekt Avløp	5
1.4.3 Delprosjekt Natur og friluftsliv	6
1.4.4 Delprosjekt innsjøinterne tiltak.....	7
1.5 Rammer og avgrensninger.....	7
2. PROSJEKTORGANISASJON	7
Omtale av de ulike rollene i prosjektet.....	8
3. PROSJEKTOPPFØLGING	9
3.1 Beslutningspunkt.....	9
3.2 Statusrapportering	9
4. MÅLGRUPPER, INTERESSENER OG KOMMUNIKASJONSSTRATEGI	9
5. RISIKOVURDERING	10
6. GJENNOMFØRING.....	10
6.1 Delprosjekt Landbruk – hovedaktiviteter	10
6.2 Delprosjekt Avløp – hovedaktiviteter	11
6.3 Delprosjekt Natur og friluftsliv – hovedaktiviteter	12
6.4 Delprosjekt Innsjøinterne tiltak – hovedaktiviteter	12
7. ØKONOMI	13
8. VEDLEGG	13
Vedlegg 1 Kommunikasjonsplan	14
Interessentanalyse	14
Kommunikasjonsplan	14

1. MÅL OG RAMMER

1.1 Bakgrunn

Hålandsvatnet ligger i Stavanger og Randaberg kommuner, og er et viktig og godt tilrettelagt friluftsområde i et gammelt og aktivt jordbrukslandskap. Det ble tidligere mye brukt som badevann, og fremdeles er det stor interesse for fiske etter ørret. I 2003 ble det anlagt turvei rundt hele vannet, og det er flere parkeringsmuligheter i området. Hålandsvatnet er et sentralt rekreasjonsområde for befolkningen i Stavanger og Randaberg, og mange er opptatte av vannets tilstand og hva som skjer. Det er jevnlig medieoppslag og politiske saker om vannet.

Siden starten på 80-tallet har det blitt dokumentert dårlig vannkvalitet i Hålandsvatnet. Tilstanden har gradvis forverret seg, og fra 2005 har det vært jevnlig oppblomstringer av giftige blågrønnalger. Algeoppblomstringene gjør at Hålandsvatnet nå sjelden brukes som badevann. Hålandsvatnet har i mange år vært inkludert i prøvetakningsprogrammet til Jæren vannområde, og det er god kunnskap om tilstand og påvirkning. Kommunene og bøndene i nedslagsfeltet har i flere år jobbet med tiltak for å redusere næringstilførselen til vannet. Til tross for innsatsen er det foreløpig få tegn til bedring av vannkvaliteten.

I juni 2022 leverte Norce og Nibio på oppdrag fra Miljødirektoratet en rapport som estimerte avrenning av 734 kg fosfor per år til Hålandsvatnet. 85 % av tilførselene er beregnet å komme fra jordbruket. For å nå vannets bæreevne må belastningen reduseres til 270 kg P/år. Dette er en reduksjon på 63 %.

Det er et stort ønske fra lokalbefolkningen og politikere å kunne bruke Hålandsvatnet til friluftsliv og badested i framtiden. Norge er gjennom EU's vanndirektiv og videre gjennom vannforskriften pålagt å jobbe for å oppnå god økologisk tilstand i alle vann og vassdrag. For å snu den negative trenden i Hålandsvatnet igangsettes dette fellesprosjektet for å både bedre vannmiljøet og bruksverdiene i selve vannet, men også for å ta vare på naturverdiene i selve innsjøen og i nedslagsfeltet.

Prosjektsatsingen er en videreføring av arbeidet som allerede er startet i kommunene. Parallelt med prosjektet og i god dialog med berørte parter, arbeider Statsforvalteren med å vurdere behovet for en lokal forskrift hjemlet i jordloven om miljøforsvarlige drift av jordbruksareal i nedslagsfeltet.

1.2 Effektmål

Prosjekteierne er Stavanger kommune, Randaberg kommune, Randaberg bondelag, Stavanger bondelag og Statsforvalteren i Rogaland.

Eiernes visjoner er:

- Statsforvalteren i Rogaland: «Vi tar vare på Rogaland»
- Stavanger kommune: «Vi bygger felleskap»
- Randaberg kommune: «Sammen skaper vi den grønne landsbyen»
- Bondelaget i Norge: «Samle alle som er, eller kjenner seg knyttet til bondeyrket, fremme felles saker, trygge landbruket og ivareta bygdenes økonomiske, sosiale og kulturelle interesser.»

Oppsummert er visjonene til eierne disse:

Bevare. Bygge fellesskap. Den grønne landsbyen. Trygge landbruket.

Effektmålene er effekter det jobbes med å oppnå etter at prosjektet er gjennomført. En av effektene er at tiltakene som blir satt inn er av en slik karakter at de gir varig effekt og innsats.

Effektmålene for bedre vannkvalitet i Hålandsvatnet:

Hålandsvatnet og omgivelsene rundt skal være et godt nærmiljø med aktivt jordbruk der befolkningen kan bade, gå tur og fiske, og der innsjøen og omgivelsene rundt har robuste økosystem.

Prosjekteierne skal arbeide for å oppnå:

- En innsjø med bedre vannkvalitet som har et stort naturmangfold og gode muligheter for friluftsliv som bading, turgåing og fiske.
- Et aktivt og ansvarsbevisst jordbruk i nedslagsfeltet med etablert god drift.
- God forankring og fellesskap mellom alle med eierskap til Hålandsvatnet og en etablert struktur for videre oppfølging og tiltak etter endt prosjektperiode.

1.3 Resultatmål for hovedprosjekt

Resultatmålene skal oppnås i prosjektperioden. Det er satt opp mål for hvert av de fire delprosjektene; Landbruk, Avløp, Natur og friluftsliv og Innsjøinterne tiltak. Mål som er felles for hele hovedprosjektet er formulert her.

Målsetninger:

- Målsetninger i delprosjektene skal oppnås innen utgangen av 2025.
- Lokalbefolkningen skal få god informasjon underveis i prosjektet om aktiviteter, faglige problemstillinger og mulige løsninger.
- Alle tiltak i nedslagsfeltet skal være synlig og kartfestet i kartportalen Temakart-Rogaland/Haalandsvatnet.
- Prosjekteierne skal innenfor sitt myndighetsområde ha gjennomført tilsyn av alle aktuelle fagområder i løpet av prosjektperioden.
- Det skal utarbeides en tiltaksplan for bedre vannmiljø i Hålandsvatnet som bidrar til å oppfylle mål i Regionalplan for vannforvaltning i Rogaland
- Kommunens eksisterende oppgaver skal knyttes til tiltaksplanen.
- Synliggjøre hydrologien i nedbørsfeltet.
- Det skal etter endt prosjekt være lagt en plan for videre oppfølging og ev framtidige prosjekter.

1.4 Resultatmål for aktuelle delprosjekt

Prosjektet er delt inn i fire delprosjekt; Landbruk, Avløp, Natur og friluftsliv og Innsjøinterne tiltak.

1.4.1 Delprosjekt Landbruk

Delprosjekt landbruk omfatter tiltak knyttet til landbruksnæringen. Fortsatt aktiv jordbruksdrift i nedslagsfeltet er en grunnleggende forutsetning for prosjektet, og både bønder og andre grunneiere skal involveres i arbeidet. Det er viktig at næringen selv har eierskap til problemstillingene, og at arbeidet utføres med faglig tyngde.

Skal langsiktig mål om bedre vannkvalitet nås må fosfornivåene i jorden på sikt reduseres. I tillegg må det etableres god praksis i produksjonene med tiltak mot tap av næringsstoffer tilpasset den enkelte produksjon og beliggenhet. Parallelt med prosjektet skal Statsforvalteren vurdere om det er nødvendig å innføre regional forskrift om miljøforsvarlig drift av jordbruksarealene i nedslagsfeltet. Det faglige grunnlaget for lokal forskrift skal utarbeides i samråd med prosjektet.

Det er formulert fire resultatmål for delprosjekt landbruk:

1. Det skal være aktiv jordbruksdrift i nedslagsfeltet.
2. Alle punktutslipp i landbruket skal være stanset.
3. Alle gardsbruk med areal i nedslagsfeltet skal ha et internkontrollsystem for å identifisere og følge opp sin belastning på vannet.
4. Det skal være identifisert hvordan fosfornivået i jord kan reduseres for ulike jordbruksproduksjoner i nedslagsfeltet.

1.4.2 Delprosjekt Avløp

Delprosjekt avløp omhandler avløpshåndtering, både offentlig og privat. Her er hovedmålet at sanitært avløp skal kobles til offentlig avløpsnett eller ha tilfredsstillende private renseløsninger. Det skal også ses på overvannshåndtering fra boligområder og veivann for å

vurdere om det er behov og mulighet for utvidet rensning eller økt tilførsel for økt utskifting av vannmassene i Hålandsvatnet.

Det er formulert tre resultatmål for delprosjektet:

1. Alle husstander skal ha tilfredsstillende renseløsninger for sanitært avløpsvann
2. God overvannshåndtering for boligareal og veivann
3. Driftsgjennomgang av kommunalt nett og tilsyn i samarbeid med Landbruk på private eiendommer.

1.4.3 Delprosjekt Natur og friluftsliv

Delprosjekt natur og friluftsliv skal jobbe todelt; vi skal jobbe for at Hålandsvatnet med omliggende arealer inneholder naturområder med velfungerende økosystemer, samtidig som egnede arealer i nedslagsfeltet skal kunne brukes til helsebringende friluftsliv.

Å få bedre vannkvalitet i Hålandsvatnet med tilførselsbekker, vil kreve mye arbeid og ta lang tid. Velfungerende naturområder (økosystemer) rundt og i innsjøen er positivt for vannkvaliteten. Det vil også være en raskere respons på restaureringstiltak, enn tiltak for å bedre vannkvaliteten. Naturområder både rundt og i innsjøen har rensende effekter på Hålandsvatnet; myrer og våtmarksområder tar opp næringsstoffer og holder på vann, kantsoner med busker og trær tar opp næringsstoffer og gir skygge til bekker og langs kanten av selve innsjøen, plantevekst i innsjøen tar opp næringsstoffer og kan ved høsting være med å fjerne disse næringsstoffene fra vannmassene og bunnsedimentene. I tillegg til den positive effekten av disse tiltakene på vannmiljøet, er denne typen naturområder viktige leveområder og matkammer for fugler og insekter. Et økt mangfold av arter og vegetasjonstyper, vil også gi rikere naturopplevelser for menneskene som lever i og besøker området.

Parallelt med tiltak for å bedre vannkvaliteten, bør det det altså jobbes med restaurerings- og skjøtselstiltak i og rundt Hålandsvatnet. Dette inkluderer også tiltak som ikke direkte fører til bedring av vannkvaliteten, men legger til rette for økt biologisk mangfold og ivareta viktige naturtyper. Slik vil befolkningen kunne se at tiltak gjøres og resultater oppnås, selv med en tidshorison på tre år (denne prosjektperioden). Det må også ses på tiltak mot fremmede arter.

Flere bruker området til fiske etter ørret. Det skal jobbes for å oppnå en selvreproduserende bestand av ørret, spesielt med søkelys på utløpsbekken og gytearealene der.

Det skal også jobbes for bedre badevannskvalitet, og bedre tilrettelegging for friluftsliv i form av oppholdsplasser med benker og grill, og bedre skilting med informasjon til turgåere.

Det er formulert fem delmål for natur og friluftsliv:

- Hålandsholmen skal være et attraktivt hekkeområde for fugl.
- Det skal være gode gyteforhold i utløpsbekken til Hålandsvatnet.
- Det skal foreligge en plan for hvordan Hålandsvatnet kan få en selvrekrutterende fiskebestand.
- Naturområder ved vatnet skal bevares og om nødvendig forbedres.

- Det skal tilrettelegges for bading og friluftsliv, brukere av turområdet skal få god informasjon om prosjektet og naturkvalitetene i området.

1.4.4 Delprosjekt innsjøinterne tiltak

Delprosjektet for innsjøinterne tiltak skal sikre et solid kunnskapsgrunnlag for innsjøen. Ulike løsninger av innsjøinterne tiltak skal gjennomgå og vurderes i samarbeid med en bred ekspertgruppe. Arbeidet skal ende opp i en gjennomarbeidet tiltaksplan for innsjøen med tilhørende kostnadsestimat.

Det er formulert to resultatmål i dette delprosjektet:

- Samle og sammenfatte kunnskapsgrunnlaget for tiltak i innsjøen.
- Gjennomgå de aktuelle løsningene og komme med en faglig og kostnadseffektiv anbefaling av tiltak i innsjøen.

1.5 Rammer og avgrensninger

Prosjekt Bedre vannkvalitet i Hålandsvatnet skal gjennomføres i løpet av tre år fra starttidspunktet. Statsforvalteren stiller med prosjektleder i 75 prosent stilling, og ellers bruk av interne menneskelige ressurser.

Randaberg kommune har satt av 250 000 til utarbeiding av en tiltakspakke. De har også satt av 500 000 kr i 2023 og 600 000 kr i 2026 til vedlikehold av renseseparkene.

Stavanger kommune har ikke oppgitt en fast ramme. De stiller med menneskelige ressurser og driftsbudsjett. 20 % av en stilling på landbrukskontoret kan brukes til arbeid knyttet til Hålandsvatnet. I tillegg stiller Stavanger kommune med delprosjektledere for delprosjektene Avløp og Natur og friluftsliv. Idrett og utemiljø har avsatt kr 200 000 til Hålandsvatnet i 2023 til naturrestaureringstiltak, og kr 100 000 til skjøtselstiltak ved Resnes gjennom sitt årsprogram. Vann, avløp og renovasjon har satt av midler til å dekke analysekostnader for bekkeprosjektet i 2023, dersom vi ikke mottar tilskuddsmidler fra Mdir.

Randaberg kommune har fått tilsagn om 163 454 kr fra regionale klima- og miljøtiltaksmidler for 2023 til planlegging av tiltak i landbruket. Statsforvalteren prioriterer i prosjektperioden begge kommunene ved tildeling av SMIL-midler til tiltak i landbruket.

Det legges opp til at de ulike hovedaktivitetene finansieres hver for seg ved egeninnsats og gjennom etablerte tilskuddsordninger i hhv. Miljødirektoratet, Rogaland fylkeskommune og Statsforvalteren i Rogaland. Det må derfor tas forbehold om ekstern finansiering.

2. PROSJEKTORGANISASJON

Prosjekteierne og Styringsgruppen er:

- Statsforvalteren i Rogaland v/Bent Høie, styreleder
- Stavanger kommune v/varaordfører Henrik Halleland
- Randaberg kommune v/ordfører Jarle Bø
- Randaberg Bondelag v/Kjetil Nilsen

- Stavanger Bondelag v/Enok Aleksander Kvam.
- Rogland fylkeskommune v/fylkesordfører Ole Ueland
- Hålandsvatnet grunneierlag v/Ingebrekt Kvam

Oppdragsgiver er landbruksdirektør Geir Skadberg. Disse danner en styringsgruppe for prosjektet.

Prosjektansvarlig: Geir Skadberg (landbruksdirektør, Statsforvalteren i Rogaland)

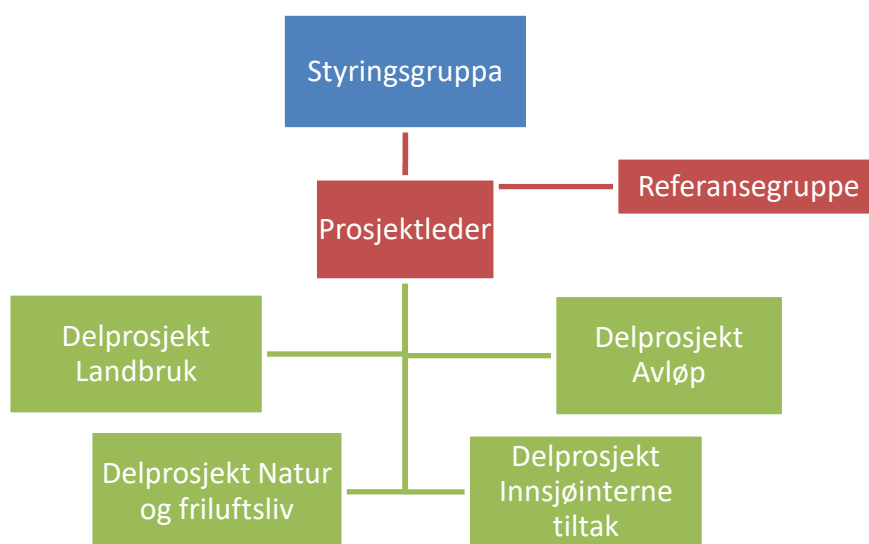
Prosjektleder: Margit Reiersen (Statsforvalteren i Rogaland)

Delprosjektleder landbruk: Margit Reiersen

Delprosjektleder Avløp: Kristin Bringedal (Stavanger kommune)

Delprosjektleder Natur og friluftsliv: Anine Bang Larsen (Stavanger kommune)

Delprosjektleder Innsjøinterne tiltak: (Rogaland Fylkeskommune)

Figur 1. Skisse som viser prosjektorganiseringen. Arbeidet deles inn i fire ulike delprosjekt; Landbruk, Avløp, Natur og friluftsliv, og Innsjøinterne tiltak som har hver sin delprosjektleder.

Omtale av de ulike rollene i prosjektet

Prosjekteiere er oppdragsgivere og utnevner prosjektansvarlig. Prosjekteierne sørger for ressurser, og setter krav til fremdrift, prosess og resultat. Etter endt prosjektperiode er det prosjekteierne som skal ta med seg resultatet fra prosjektet og følge dette opp videre.

Styringsgruppens viktigste oppgaver er å sikre at prosjekteierne intensjoner med prosjektet ivaretas. De skal bidra til at prosjektet får nødvendige ressurser, og skal følge opp prosjektets fremdrift, økonomi og resultater. Medlemmer i styringsgruppa skal kommunisere og følge opp beslutninger i egen organisasjon. Styringsgruppa er bindeleddet mellom prosjektet og prosjekteierne.

Prosjektansvarlig har det totale prosjektansvaret og det overordnede ansvaret for fremdrift, økonomi og resultater.

Prosjektleder har det daglige ansvaret for prosjektet og for å sette i verk de beslutningene som blir tatt i beslutningspunkt møter og styringsgruppemøter.

Delprosjektleder koordinerer aktivitetene i hvert sitt delprosjekt og leder prosjektgruppen tilknyttet delprosjektet.

Prosjektgruppe. Hvert delprosjekt har sin egen prosjektgruppe som består av dem som utfører faktisk arbeid i prosjektet. Det kan være folk fra eierorganisasjonene, offentlige instanser, innleide aktører eller interessegrupper.

Referansegruppen er ressurspersoner som ønsker å komme med tilbakemeldinger gi råd inn i prosjektet. Den skal være felles for hele prosjektet. Gruppen har ingen formell myndighet.

I alle ledd skal det jobbes kunnskapsbasert, tiltaksrettet, og med god forankring hos aktuelle andelshavere. Prosjektet skal nyttiggjøre seg av kompetanse på ulike fagområder og innhente ekstern kompetanse der det er behov for dette. I gjennomføringen av prosjektet skal det utvikles kunnskap, holdninger og ferdigheter som sammenlagt skal bygge et solid fundament for langsiktig tiltaksarbeid for bedre vannkvalitet i Hålandsvatnet.

3. PROSJEKTOPPFØLGING

3.1 Beslutningspunkt

Styringsgruppen skal i prosjektperioden møtes to ganger i året. Møtene søkes lagt til februar og august. Ved oppstart av prosjektet skal styringsgruppen vedta prosjektplan og budsjett. I påfølgende møter skal styringsgruppen ta stilling til framdrift og viktige retningsendringer. Innkalling og nødvendig informasjon til møtene skal sendes ut to uker i forkant.

Små beslutninger i hverdagen innenfor mandat, tidsplan og budsjett tas av prosjektleder. Større beslutninger blir tatt av prosjektansvarlig. Dersom det er beslutninger som er førende for retningen på prosjektet skal disse tas opp i styringsgruppa.

3.2 Statusrapportering

Årsrapport for prosjektet skal legges frem for styringsgruppen i februarmøtet. Det skal lages en statusrapport før møtet i august. Begge rapportene skal inneholde framdrift for alle delprosjektene.

4. MÅLGRUPPER, INTERESSENER OG KOMMUNIKASJONSSTRATEGI

Mange eiere og mange interessenter gjør at god kommunikasjon er en nøkkelfaktor for å lykkes. Det er foretatt en enkel interessentanalyse og laget en kommunikasjonsplan som ligger vedlagt prosjektplanen.

Det er prosjektansvarlig som har hovedansvaret for kommunikasjon og for å delegere ansvar til prosjektleder. Prosjektleder tar den daglige kommunikasjonen og informasjon rundt hele prosjektet. Delprosjektlederne svarer på spørsmål om sine delprosjekt.

5. RISIKOVURDERING

God håndtering av ulike risikofaktorer er sentralt i prosjektet. Følgende kritiske risikofaktorer er identifisert:

- Manglende finansiering og dermed manglende gjennomføringsevne av prosjekttiltak.
- Negativ allmennoppfatning og mye skyldfordeling.
- Manglende motivasjon blant bønder, og at enkelte viktige nøkkelpersoner trekker seg ut.
- For stor økonomisk belastning for bøndene, eller frykt for stor økonomisk belastning.
- Ustabilitet i prosjektorganisasjonen med utskifting av folk pga. ansettelsesforhold, permisjon og politisk valg.
- Politisk nedprioritering

De enkelte risikofaktorene har ulike sannsynlighet og ulike konsekvens for prosjektet. Gjennom tiltak og kommunikasjon kan prosjektorganisasjonen gjøre grep for å redusere risikoen for at de enkelte faktorene blir utslagsgivende for prosjektet.

6. GJENNOMFØRING

Her er hovedaktivitetene for hvert delprosjekt. Aktivitetene er nærmere oppgitt i budsjettet. Budsjett og foreløpig framdriftsplan ligger som vedlegg.

6.1 Delprosjekt Landbruk – hovedaktiviteter

Tabell 1: Hovedaktiviteter og viktige deloppgaver under delprosjekt Landbruk

Hovedaktivitet	Hensikt	Deloppgaver
Registrere status for jordbruksarealer og jordbruksdrift i nedbørsfeltet	Samle data og kartfeste dem for å vise status og for å identifisere hvor det er behov for nye tiltak.	<ul style="list-style-type: none"> - Registrere grøftetilstand - Gjennomgang av gjødselplaner - Tilsyn av gjødselkummer, m.m. - Oversikt over jordprøver og risikoområder.
Registrere utførte landbrukstiltak i nedbørsfeltet.	Tydeliggjøre hva som er gjennomført tidligere.	<ul style="list-style-type: none"> - Kartfeste tidligere tiltak - Vurdere hydrotekniske tiltak.
Informere og mobilisere	Oppløse, veilede og avklare forventninger, forankre. Fremme eierskap og mobilisere.	<ul style="list-style-type: none"> - Informasjonsmøter - Nettverksmøter - Rådgivning av enkeltbønder. - Informere i etablerte informasjonskanaler

Hovedaktivitet	Hensikt	Deloppgaver
Forbedre vannhåndtering og hindre erosjon.	Begrense avrenning av næringsstoffer.	<ul style="list-style-type: none"> - motivere jordbruksforetak i nedslagsfeltet til å gjøre miljøtiltak - Gjennomføre forbedringer på dreneringen - Anlegge demofelt på miljøtiltak, t.d. fangvekst - Holde kurs i hydrotekniske tiltak. - Anlegge sedimentasjonsdammer - Forbedre eksisterende renseparker - Veilede bønder - Motivere for forbedring av drennering - Bruke SMIL/RMP
Stoppe punktutslipp	Stoppe unødvendige og ulovlige tilførsler av næringsstoffer	<ul style="list-style-type: none"> - Ha tilsyn med siloanlegg, lagringsplasser for gjødsel, vaskevann mv. - Rådgiving om bruk og lagring av gjødsel og silosaft - Følge opp veksthus med tanke på utslipp av overskuddsvann
Redusere fosfornivåene i jorda.	Begrense den latente risikoen for avrenning av næringsstoffer.	<ul style="list-style-type: none"> - Gjennomgang/ tilpasning av gjødselplaner - Avlingsmålinger - Alternativ håndtering av husdyrgjødsel. - Kretsløpstolken for melkeproduksjon
Innføring av internkontrollsystem for miljø	Bonde skal ha en kontrollerbar oversikt over håndtering av sine miljøutfordringer på sin gård.	<ul style="list-style-type: none"> - Lage internkontrollsystem - Innføre internkontrollsystem
Skaffe faggrunnlag for lokal forskrift i samarbeid med Statsforvalteren	Bevist bruk av juridiske virkemidler	<ul style="list-style-type: none"> - Utrede økonomiske konsekvenser - Kartlegge effekt av ulike tiltak - Utarbeide et godt vurderingsgrunnlag for forskriften.

6.2 Delprosjekt Avløp – hovedaktiviteter

Tabell 2: Hovedaktiviteter og viktige deloppgaver under delprosjekt Avløp

Hovedaktivitet	Hensikt	Viktige deloppgaver
God håndtering av avløp i nedbørsfeltet	Forhindre forurensning fra avløpsanlegg	<ul style="list-style-type: none"> - Koble alle husstander til offentlig nett (med forbehold) - Tilsyn med alle andre bygninger med mulig sanitært avløp - Driftskontroll av offentlige anlegg - Sikre god drift av pumpestasjoner m/overløp - Sikre at eldre avløpsnett er tett ved kamerakjøring

Hovedaktivitet	Hensikt	Viktige deloppgaver
God håndtering av overflatevann (utenom landbruk)	Forhindre og forebygge forurensning fra overflatevann.	<ul style="list-style-type: none"> - Gjennomgang av veivann - Vurdere rent overflatevann til Hålandsvatnet - Koordinere håndtering med landbruk
Identifisere risikoområder	Vite om risikoområder og hvor det er behov for tiltak.	<ul style="list-style-type: none"> - Kartfesting av risikoområder - Tilsynsarbeid - Dokumentere uønskede hendelser.

6.3 Delprosjekt Natur og friluftsliv – hovedaktiviteter

Tabell 3: Hovedaktiviteter og viktige deloppgaver under delprosjekt Natur og friluftsliv.

Hovedaktivitet	Hensikt	Viktige deloppgaver
Legge til rette for en selvproduserende fiskebestand	Ta vare på fiskebestanden og fiskeinteressene i Hålandsvatnet.	<ul style="list-style-type: none"> - Kartlegging og tiltaksutredning - Tilrettelegge utløpsbekken som god gytebekk for ørret - Utfisking av sørv - Forvaltningsplan for fisk - Informasjonsarbeid mot fiskere og grunneiere
Restaurere områder i og rundt Hålandsvatnet som positivt vil påvirke vannkvaliteten	Øke naturens selvrensingsgrad som ledd i å bedre vannkvalitet.	<ul style="list-style-type: none"> - Rydde Hålandsholmen - Restaurere våtmarksområder - Etablere flere områder med kantvegetasjon - Forsøk med flytende vegetasjonsøyer - Fjerne fremmede arter
Legge til rette for helsebringende friluftsliv	Bevare områdets verdi som rekreasjonsområde	<ul style="list-style-type: none"> - Informasjonsarbeid - Dugnad og samlinger - Planarbeid i kommunene - Tilrettelegging for opphold og bading
Øke det biologiske mangfoldet i nedbørsfeltet.	Ta vare på og restaurere naturområder for å øke det biologiske mangfoldet.	<ul style="list-style-type: none"> - Planarbeid i kommunene - Naturinnslag i landbrukslandskapet - Tilrettelegge for hekkende fugl - Generelt restaureringsarbeid

6.4 Delprosjekt Innsjøinterne tiltak – hovedaktiviteter

Tabell 4: Hovedaktiviteter og viktige deloppgaver under delprosjekt Innsjøinterne tiltak

Hovedaktivitet	Hensikt	Viktige deloppgaver
Kunnskapsgrunnlag for innsjødynamikken	Sikre kunnskapsgrunnlaget for gjennomføringen av tiltak.	<ul style="list-style-type: none"> - Ta vannprøver - Sammenfatte kunnskapsgrunnlag.

Hovedaktivitet	Hensikt	Viktige deloppgaver
Kvalitetssikker alternative tiltak i innsjøen	Ha en kunnskapsbasert, troverdig fagvurdering av tiltakene som potensielt skal gjennomføres i innsjøen.	<ul style="list-style-type: none"> - Samle løsninger/tiltak - Beskrive/utdype tiltakene. - Opprette en ekspertgruppe som gjennomgår tiltakene og vurderer dem.
Lage en tiltaksplan for innsjøinterne tiltak som samsvarer med tiltak på land.	Inkorporere innsjøinterne tiltak i den helhetlige tiltaksplanen, kostnad og tidsbestemt.	<ul style="list-style-type: none"> - Fastsette tiltak/løsninger med pris og ansvarsområde.

7. ØKONOMI

Økonomi blir presentert i eget dokument. Se vedlegg 2 Budsjett i Excel

8. VEDLEGG

Vedlegg 1 Kommunikasjonsplan.

Vedlegg 2 Budsjett i excel

Vedlegg 3 Fremdriftsplan i excel

Vedlegg 1 Kommunikasjonsplan

Kommunikasjonsplan: Bedre vannkvalitet i Hålandsvatnet

Kommunikasjonsplanen inneholder en enkel interessentanalyse, retningslinjer for kommunikasjonslinjer i forvaltningen og til prosjektorganisasjonen, og en enkel tiltaksplan.

Interessentanalyse

Samarbeid Må følges opp nøye med mål om å engasjere. Mye påvirket og har høy innflytelse	<ul style="list-style-type: none">• Kommunene (Stavanger og Randaberg)• Statsforvalteren• Arbeidsgruppa (prosjektgruppa)• Grunneiere ved vannet• Bøndene
Involver Informere disse jevnlig med mål om å involvere. Blir mye påvirket, men liten innflytelse.	<ul style="list-style-type: none">• Beboere ved vannet• Jeger og fisk• Naturvernforbundet• FNF (Forbund for naturvern og friluftsliv)• Universitet/akademia• Fylkeskommunen
Informer Må holdes informerte. Høy innflytelse og lite påvirket.	<ul style="list-style-type: none">• Brukere av vannet (turgåere, badere, fiskere)• Politikere• Media/presse
Orienter Informeres ved behov. Lite påvirket og liten innflytelse.	<ul style="list-style-type: none">• Innbyggerne

Kommunikasjonsplan

Kommunikasjonsverdier

Vi skal være **åpne** om hva vi vet og om usikkerheter, prosessen og utfordringer. Vi skal være **nær** gjennom å kommunisere med målgruppen der de er og med et språk de forstår. Vi skal være **nyskapende** gjennom å finne nye kommunikasjonskanaler og -former som når mange og som skaper felleskap og samhold. Kommunikasjonsverdiene skal prege kommunikasjonen vår og være veiledende når vi gjør valg og prioriteringer.

Resultatmål

Prosjektets hovedmålsetning er:

Hålandsvatnet og omgivelsene rundt skal være et godt nærmiljø med aktivt jordbruk der befolkningen kan bade, gå tur og fiske, og der innsjøen og omgivelsene rundt har robuste økosystem.

Kommunikasjon er en viktig del av prosjektet og målene ved kommunikasjonen er følgende:

- Øke kunnskapen om hvorfor innsjøen har blitt forurenset, og hva som kreves for å bedre vannkvaliteten.
- Synliggjøre arbeidet og opprettholde engasjementet for en renere innsjø.
- Skape et godt samarbeid mellom kommunene og Statsforvalteren, der alle parter drar i samme retning.
- Å bygge felleskap mellom alle som har eierskap (grunneiere, friluftsansjoner) til Hålandsvatnet og lage arenaer for godt samarbeid og kommunikasjon.

Gjennom god kommunikasjon, skal vi:

- være tillitsbyggende, åpne og nær til folk.
- ivareta og lytte til folk og brukere av Hålandsvatnet.
- skape forståelse og positive holdninger til prosjektet.
- bidra til godt samarbeid med berørte virksomheter og grunneiere.
- rette blikket framover ved å illustrere hva vi jobber mot.
- være god på lokalkommunikasjon og åpen for dialog og innspill.
- endre overskrifter og oppmerksomhet fra det negative til det positive: Fra en forurenset innsjø til positiv forbedring av Hålandsvatnet.

Strategiske grep

Statsforvalteren og kommunene skal være viktigste kilde til informasjon om prosjektet. Det skal være god kontakt mellom prosjektledelse og kommunikasjonsrådgiver i kommunene for å sikre oppdatert info. Informasjonen på de ulike nettsidene og gjennom de ulike kanalene skal i størst mulig grad samsvare. Det skal være tydelige linjer for kommunikasjon fra prosjektet og klare kontaktpersoner.

Vi ønsker å være proaktiv i kommunikasjonen og gi info til berørte og andre interessenter tidligst mulig. Vi skal vise resultater og forbedringer i bilder og film.

Hovedaktiviteter

- **Prosjektsiden** skal opprettholdes og kontinuerlig driftes.
- Kommunen skal opprette og vedlikeholde nettsider med all nødvendig info, på stavanger.kommune.no, randaberg.kommune.no
- Aktivt bruke de informasjonskanalene som er tilgjengelig.
- Utarbeide godt informasjonsmaterieil, f.eks skilt, bilder/film, o.l.
- Opprettes en tilbakemeldingskanal – Dette går nå på epost til prosjektleder

Hovedbudskap, kort oppsummert

Hva vi skal gjøre: Hålandsvatnet og omgivelsene rundt skal være et godt nærmiljø med aktivt jordbruk der befolkningen kan bade, gå tur og fiske, og der innsjøen og omgivelsene rundt har robuste økosystem.

Hvordan: Flere tiltak i og i nærområdet rundt Hålandsvatnet. Arbeidet er avhengig av at bønder, grunneiere, kommunene og Statsforvalteren gjør dette sammen.

Hvorfor: Befolkningen ønsker et nærmiljø og friluftsområde, der de kan bade, gå tur og fiske. Vi må i tillegg ta vare på vannet som en av våre naturverdier og kulturlandskapet rundt. Hålandsvatnet skal være et bra sted for våre barn og barnebarn i framtiden.

Når: Dette prosjektet varer i tre år og starter mars 2023. Dette skal være et kontinuerlig arbeid gjennom mange år for å få en renere innsjø. Det vil ta lang tid før tiltakene viser sin fulle effekt, i beste fall 30 år.

Konsekvenser:

- Bøndene – må tilpasse driften til miljøutfordringene. Økonomiske og praktiske konsekvenser med å endre driften.
- Beboere ved vannet – fra privat til offentlig avløpsløsning. Økonomisk og praktiske/logistikk konsekvenser.
- Fiske og friluftsliv – begrenset fiske for å få en bærekraftig fiskebestand
- Friluftsliv – det vil foregå graving på og rundt turstien. Støy og hindring i perioder.

Talspersoner

Hoved talsperson: Prosjektleder, Margit Reiersen, Statsforvalteren.

Kontaktperson på prosjektsiden: Prosjektleder Margit Reiersen

Talspersoner for hvert delprosjekt vil være delprosjektlederne.

- Delprosjekt Landbruk: Margit Reiersen, Statsforvalteren
- Delprosjekt Avløp: Kristin Bringedal, Stavanger kommune VAR
- Delprosjekt Natur og friluftsliv: Anine Bang Larsen, Stavanger kommune Park og natur
- Delprosjekt Innsjøinterne tiltak: Steinar Sanni.

Ulike kommunikasjonskanaler blir brukt av kommunenes kommunikasjonsavdeling for å fremme budskapet og nå ut til folk.

Informasjonskanaler

Prosjektets nettside: Offisiell nettside for prosjektet. Her legges det ut formell informasjon og det legges ut nyhetssaker. Dette er en viktig kanal for kommunene og media, men er åpen for alle.

Kommunenes nettsider: Informasjon til kommunens innbyggere. Her viderefremmes informasjonen fra prosjektsiden tilpasset hver kommune. Det legges også ut informasjon om gjennomførte tiltak og vise fram gladsaker.

Lokale medier: Pressemeldinger og svare på spørsmål. Vi skal gi oppklarende og utdypende informasjon, sette prosjektet i sammenheng, tilby film og bilder. Vi skal invitere med når det er noe som skjer.

- Bygdebladet, Randaberg24, Madla bydelsavis, Stavanger Aftenblad, NRK Rogaland, TV Vest

Sosiale medier: Dele aktivt nyhetsartikler fra prosjektsiden. spesielt når vi kan løfte fram andre enn oss selv: F. eks, frivillige, barn og unge, kommende generasjoner, -- og gjennom det være tydelige på kommunens visjon og verdier.

Skilt rundt vannet: Informasjon om natur, tilstand og tiltak rettet mot turgåere. Opprette kanal med QR-kode for tilbakemelding og innhente informasjon.

Politikerinformasjon: Gi informasjon og oppklaring til politikere som ønsker å vite mer om prosjektet.

Kommunikasjonsutfordringer

Det er i prosjektet flere utfordringer i kommunikasjonen. Det er viktig å være bevisst disse for derved å unngå å gjøre skade på de målene vi har satt. Her er det satt opp noen ulike kommunikasjonsutfordringer:

- Arbeidet for å få vannet til å bli bedre er tidkrevende. Dette er et faktum som det ikke går an å komme utenom, men som kan være vanskelig å akseptere.
- Samkjøre kommunikasjonen mellom prosjektet og det kommunale. Det er viktig for gjennomføringen av prosjektet at det er samsvar mellom det som blir kommunisert ut til folk. Dette kan være en utfordring, men er viktig for å kunne skape tillitt og samhold. Derfor er det viktig at talspersonene blir brukt.
- Ulike verdier på ulike fagområder. Ulikt fokus og verdier preger ulike fagområder og kan ha motstridende interesser. Prosjektet og arbeidet rundt Hålandsvatnet er helhetlig og skal ta med mange ulike perspektiver. Det er viktig at det er tillitt til at prosjektet kan ta med disse ulike verdiene og ser de i sammenheng. Utad skal prosjektet ha en samlet stemme.
- Skille prosjektet fra andre prosjekt og annet arbeid. Hvorfor er dette prosjektet spesielt? Det er viktig å vite hva dette prosjektet har som mål.
- Å nå ut til de vi ønsker å kommunisere med. Dette gjelder spesielt friluftsfolk. Hvordan får vi informasjon ut og hvordan henter vi inn tilbakemeldinger.
- Pressesamarbeid. Lokale media har viktig rolle når det kommer til å påvirke innstilling og holdninger.
- Misnøye hos folk. Tilbakemeldinger er viktige og hvordan vi mottar kritikk/misnøye kan være en utfordring.
- Innspill fra politikere gjennom feil kanaler. Prosjektet har egen styringsgruppe hvor planer vedtas og er uavhengig av kommunepolitikere. Innspill fra politikere ønskes direkte til prosjektleder.

Tiltaksplan

Margit Reiersen (SF, prosjektleder)

Eirik Skagen (kommunikasjon Stavanger kommune)

Ove Tennfjord (kommunikasjon Randaberg kommune)

Kristin Herdis Bringedal (Stavanger kommune)

Anne Grethe Bø Cazon (Randaberg kommune)

Hva vi skal gjøre	Målgruppe	Kanal	Tidspunkt	Ansvarlig
Opprette prosjektside på Statsforvalterens nettsider	Innbyggere, interessegrupper, nabolag	<u>Prosjektsiden</u>	Nov 2022	Margit
Opprette banner på forsiden til Statsforvalteren	Innbyggere, interessegrupper, nabolag	Statsforvalteren.no/ro		Margit
Etablere nettsider på begge kommunenes nettsider	Innbyggerne, interessegrupper, nabolag	Stavanger.kommune.no randaberg.kommune.no	Mars 2023	Eirik, Ove
Skrive artikler om positive tiltak som blir gjort i nedbørsfeltet	Alle	<u>Prosjektsiden</u> stavanger.kommune.no	Fortløpende	Margit, Eirik, Ove
Skrive, dele artikler og innlegg som blir skrevet på andre media	Alle	Facebook: Statsforvalteren og bonden Facebook: Hålandsvatnets venner Kommunenes hjemmeside og Facebook Presse	Fortløpende	Margit, Eirik, Ove
Lage animasjonsfilm Avklare budsjett Etablere kontakt og presentere behov (januar 2023) Produksjon (høsten 2023)	Innbyggere, interessegrupper, nabolag	Nettside, andres nettsider, media og skolene	September 2023?	Margit, Eirik bidrar
Informasjonsplakater med QR-kode rundt vannet	Brukere av friluftsområdet og fiskere	Plakater langs vannet	2023	Margit og Ida. Eirik bidrar, Ove
Opprette QR-kode hvor folk kan komme med tilbakemelding til prosjektet og om vannet	Brukere av friluftsområdet og fiskere	Plakater langs vannet	2023	Margit, Ove, Eirik
Nyhetsbrev via e-post 4 ganger per år	Påmeldte til nyhetsbrev	E-post	Januar, april, juli og oktober	Margit
Informasjon om prosjektet i kommunen	Ansatte i kommunene	Intranett	Juni 2023	Eirik, Ove
Informere om kommunikasjonslinjen i avdelingene i kommunene	Ansatte i kommunene	E-post	Mars 2023	Kristin, Eirik, Anne Grethe, Ove
Besøke politiske utvalg og informere om prosjektet i begge kommuner	Kommunepolitikere		Høsten 2023	Margit
Skrive politiske saker med informasjon om prosjektet	Kommunepolitikere		Fortløpende	Kristin, Anne Grethe